

Vo filme o Tolkienovi chýba to hlavné

Rino Cammilleri

5. decembra 2019 ✚ Spoločnosť ✚ Recenzie

Totíž jeho katolícka viera. Nie je možné pochopiť autora Pána prsteňov bez viery, ktorá pre neho bola zásadnou vecou v bežnom živote, no tiež inšpirácia jeho diel.

Foto: Nicholas Hoult, predstaviteľ hlavnej postavy – Tolkiena, zdroj: wikipedia.com

Fanúšikovia Pána prsteňov, a to sú stovky miliónov ľudí na celom svete, sa potešili filmu Tolkien – o autorovom živote. Mnohí robili všetko pre to, aby ho mohli vidieť ešte v predpremiére. Po jeho zhliadnutí ho môžem stručne okomentovať slovami: dve hodiny, ktoré som mohol využiť lepšie.

Áno, film je dobre urobený, herci sú špičkoví, rekonštrukcia je presná, atď., atď. Najprv však uvedme, čo v ňom najviac chýba: náboženstvo. Presnejšie povedané, **katolícka viera, ktorá v Tolkienovom živote mala kľúčovú úlohu a bola inšpiráciou pre celé jeho dielo**. Biopický film (takto nazýva žáner) hovorí iba o mladom Tolkienovi a končí tam, kde by vlastne mal začať: od vydania Hobita v roku 1934, a tým od začiatku Tolkienovej spisovateľskej dráhy. Toto všetko tam však chýba v súlade s trendom, ktorý dnes prevláda vo filmoch nakrútených podľa skutočných príbehov.

Matka bola „mučeníkom“ katolíckej viery

Vieme, že udalosť, ktorá naozaj poznamenala Tolkiena, bola konverzia jeho matky Mabel, ktorú jej rodičia zavrhlí preto, lebo konvertovala na katolicizmus, hoci umierala na cukrovku. Mabel Tolkienová sa stala katolíčkou v roku 1900 napriek búrlivým protestom zo strany jej baptistickej rodiny, ktorá ju preto prestala finančne podporovať, hoci bola vdova a sama sa starala o dve deti. Zomrela 34 ročná na akútne komplikácie diabetu, keď mal Tolkien dvanásť rokov.

Po celý život ju považoval za mučieničku pre svoju katolícku vieru. **Vo filme je však iba jediná zmienka o katolicizme, aj tá vzbudzujúca skôr nevôľu a odpor** v duchu najlepšej hollywoodskej tradície: otec Francis Morgan, kňaz, kedysi slúžiaci pod kardinálom Newmanom, ktorý sa po matkinej smrti ujal mladých Tolkienovcov a vychovával ich, vo filme nadával Johnovi R. R., pretože ho videl

odchádzať neskoro v noci z izby Edith Brattovej (neskoršej manželky). A zakázal mu navštevovať ju, až kým nebude dospelý. No okrem toho, že Edith bola o tri roky staršia ako John R. R., a teda bola dospelá skôr ako on, spôsob zobrazenia epizódy (film je emócia) chce ukázať „pokryteckú bigotnosť“ pápeženeckého duchovenstva, ktorá bola a u mnohých ešte stále je zafixovaná v imaginácii anglosaskej verejnosti.

Je zrejmé, že režisér (Dome Karukoski) a autori scenára mali konkrétny zámer. Alebo jednoducho znovu predložili iba to, čo sami pochopili. Čo však treba povedať, pre takú významnú osobnosť ako bol Tolkien, to nie je nič moc. Tolkien sa vo filme mimoriadne sužuje (podľa bežnej predstavy každého spisovateľa musí predsa niečo sužovať), zatiaľ čo v skutočnosti mal pokojný život, úspechy mu nepoplietli hlavu, mal jednu ženu-manželku (skutočne len jednu), deti, ktoré sa mu podarilo vychovať, miloval jednoduché veci a odpudzovali ho výstrednosti, mal krásnu akademickú kariéru a zomrel vo svojej posteli s úsmevom tak, ako žil.

Zúčastnil sa prvej svetovej vojny, ale v boji nebol nikdy nasadený. Vo filme ho však vidíme v zákopoch, kde hrôzy, ktoré vidí, mu vnuknú inšpiráciu pre postavy Nazgûlov a Saurona. Nezachádzajme však až do takých detailov. Problém bol, ak vôbec, už na začiatku: ako natočiť film o živote, v ktorom sa nikdy nič mimoriadne nestalo? **Pozornosť však bolo treba zamerať na neskoršie obdobie: nie na prvých tridsať, ale nasledujúcich štyridsať rokov.**

Vtedy bol Tolkien prorokom, ktorý v čase Mníchovskej krízy predpovedal: „Je možné, že za súčasnú krízu nesie Rusko väčšiu zodpovednosť než samotný Hitler.“

Herci vystupujúci vo filme sú podobní: Nicholas Hoult (Bestia Blu v ságe Marvel X-Men), Lily Collins (dcéra Phila, bubeníka Genesis), Colm Meaney (otec Francis), Derek Jacobi (prof. Wright). Nedá sa však porovnať napríklad s filmom Krajina tieňov, ktorý režisér Richard Attenborough v roku 1993 natočil o živote C. S. Lewisa, Tolkienovho veľkého priateľa, ktorého hral Anthony Hopkins.

Lewis o diele svojho kolegu napísal: „Tieto príbehy neboli napísané, aby odrážali reálnu situáciu vo svete. Naopak: skutočné udalosti sa začali príliš podobáť príbehu, ktorý on vymyslel“.

Ešte aj dnes sú v Oxforde katolíci pochovávaní v časti vyhradenej pre pápežencov na mestskom cintoríne vo Wolvercote. Tu leží Tolkien („Beren“) vedľa manželky („Luthien“).

Zdroj: <https://lanuovabq.it>

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/vo-filme-o-tolkienovi-chyba-to-hlavne/>